

T De Pollice
2 Scientia et ignorantia in continentibus
3 De proceffu actionum moralium principio
4 An Aristoteles cognoverit creationem.
5 De iure quo homini homo in sermone obligatur
6 In perdoctam fl. Josephi De IESU CHRISTO
7 De iniusto Pontii Pilati Iudicio
8 De gynaeceorathia subsidiaria
De sermone Bruto rum
De sterilitate mulierum
De morte in Unde
De Visu palparum
De Nominib. atq. in signib. Lupinis
De Metallo rum transmutatione
De expositione infantum
De philantia

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

Q. D. B. V.
EXERCITATIO PHILOSOPHICA
DE

an 70
MORTE IN UNDIS,
contra Servium & Synesium,

Quam
Inclytæ Facultatis Philosophicæ
in Almâ Philareâ
permissu & Authoritate

SUB PRÆSIDIO
VIRI CLARISSIMI
M. JACOBI THOMASII,
Eloquent. Prof. Publ. & Minoris Prin-
cipum Collegiati,
DNI. PRÆCEPTORIS atque PATRONI sui omni
observantiæ cultu plurimum devenerandi,
Publica Eruditorum disquisitioni

Die 14. Augusti ANNO Epochæ Christianæ *11.*

M. DC. LXVII.
SIMON CORFINIUS,
Hamburgensis.

H. L. Q. C.

Nunc recusa LIPSIAE,
Anno 1672.

EXERCITATIO PHILOSOPHICA

MORTE IN UNDIS

CONTRA SEVNUM & SYNELIUM

ACTUS FACULTATIS PHILOSOPHICAE

IN HUIS PARSIBUS

PUBLICIS & SEPARATIS

SUB PRESENTIO

CVRI CLAVDII

M. JACOBI THOMASII

BLONNIENSIS

DEI IN THEOLOGIA

DOCTORIS

SIMON CORNII

AVGVSTANI

AVGVSTANI

HUIS RECTORIS

ANNO 1777

Juvante Triuno!

THESIS I.

Inter violentæ mortis genera submersio est in aquis. Hanc multi, qui cum deliberandi spacio mori decrevissent, ultrò elegerunt, ut minùs invisam sibi. Vicissim plenæ sunt historiarum aliorum exemplis, qui periclitantes in undis enixissimè hanc necem præcipientem vel aliis violentis deprecarentur.

Mors in undis

§. 2. Nimirum ubi duæ res inter se comparantur, sæpissimè fit, ut utramq; hinc oportunitates commendent quædam, illinc premant incommoda. Hinc evenit, ut pro cupiditatum varietate in contrarias partes abeant humana desideria.

§. 3. Ex hoc argumento, quod satis uberem scribendi materiam præbere potest, quæstionem historicam excerpte propositum est. Causam, cur undis mergi grave habitum homini fuerit, Servius a) & Synefius b) hanc allegant, quia sic non corpori tantum, sed ipsi animæ sit moriendum. Uterq; ad Homerum provocat: Servius etiam ad rationem, quoniam ignea sit anima. Nos in alia omnia eundem putamus.

cur grave sit, sententia Servii & Synefii.

a) ad I. Æn. Virg. v. 97. b) Epist. 4.

§. 4. Certum est, animam nostram nec aquis nec ullo mortis genere perimi. Certum quoque, gentilium eos, qui cum Epicuro corporibus ipsam superstitem negaverunt, in mari eam non minùs, quàm in aliis elementis deleri credidisse. Sed neutrum venit in controversiam præsentem. Id quæritur: an ex ethnicis illi, quibus immortalitas animæ persuasa fuit, aliis eam casibus invictam, a quis succumbere sint arbitrati? Quod ne quidem positâ ejus igneâ substantiâ necessariam habet sequelam. An item, qui apud Homerum, aliosvè scriptores indignantur huic leto, causatione istâ usi fuerint? deniq; an scriptores ipsi sensum ejusmodi præ se tulerint?

Status controversia.

§. 5. Equidem fuerunt, qui jam ante nos Servio hîc & Syne-

fio absentirent e). Sed quia contradixerunt potius, quam argumentis eorum responderunt: non sumus peccaturi, si quo illi se onere levavere, id jam in nos recipiamus; praesertim, cum nec desint, qui vel naniam veterem repetant, vel novis insuper pigmentis, quae simul abraderi studebim⁹, colorent d.)

e) Nascimbæn. ad I. Æn. v. 101. f. 59. 60. Jac. Pontanus ad Ovid. l. trist. 2. f. 63. Giphanius Schol. in p. 128. Odysf. d. Lipsius III. Physf. Stoic. II. p. 139. qui tamen Servii rationem non æquè spernere videtur, infra §. 18. d) Servianum hoc, ait Cerda in I. Æn. f. 23. *plausibile est doctis, praesertim Nannio* (VII. Miscell. 2. cujus ferè sua facit Taubm. p. 326, 327. ad Culi- cem Virg.) *Germano* (Valenti, ut opinor; qui in Virgilio scripsit *Delrio* (comment. in Senecæ Agam. p. 500. 501.) *alii*, (& in his ipsi Cerdae.) E Synesio Bersmanus Virgilium interpretatur I. Æn. p. 153. k. & Ovidium I. Trist. p. 301. a. Barthius Guil. Britonem p. 401. ad eum. De Petavio & Bodino, (cujus locum commodè suggestit nobis conjunctiffi. Collega Valentinus Alberti,) dicemus §. 13. t. u. de Merulâ, Amerpachio & Farnabio §. 16. d.

Causa vera.

§. 6. Faciliùs autem procedet hoc nobis negotium, si veras causas, ob quas in undis exspirare molesta res visa fuit, antè cognoscamus. Sic enim in locos plerosque ducemur, quos obtortis collis aliò traxit infelix interpretatio.

Primas

§. 7. Tres omninò tales sunt causæ. *Prima* fortibus bello viris propria. Quibus cum pulcherrimum videatur inter experimenta virtutis in acie oppetere maximis post hujusmodi mortem honoribus afficiendos, non mirum si inter *ignavas & inglorias mortes* hæc etiam, quæ solet naufragos excipere, forte deat. Nam & ipse Aristoteles hanc moriendi sortem de dignari, chara & erem facit viri fortis e).

e) III. Nic. 6. Plura in hanc rem interpretes ejus suggerent, *Gifan.* p. 213. *Magir.* p. 262. *Balfour.* p. 169. Quibus adde *Hornej.* III. Phil. mor. 5. n. 4. p. 366. & *Cerdam* ad I. Æn. p. 23. qui Nazianzeni quædam verba huc aptat.

§. 8. Tales apud Homerum sunt alibi Achilles f), alibi Ulysses g). Quorum uterq; submersioni, (quam tamen effugerunt post-

postea,) proximus oporat ad Trojam potius occubuisse cuius
gloriâ: Achilles etiam illam in aquis mortem, ut subulco di-
gnam, infamat.

f) Iliad. φ. v. 279. ὡς μ' ὄφελ' ἔκτορε κτείναι, ὡς ἐμθάδε πέ-
τρα φ' ἄριστος, τῶν κ' ἀγαθὸν μὲν ἔπειθ' ἴν', ἀγαθὸς δὲ κεν ἐξενά-
ραξε. Nūn δέ με ΛΕΤΓΑΑΕΩ θανάτω ἔμαρτο ἀλῶναι, (hunc
versum lit. seq. habebis & in Ulyssis querelâ,) Ἐρχθην' ἐν με-
γάλῳ ποταμῷ ὡς παῖδα συφορέον, ὃν ῥά τ' ἔναυλ' ἀπέρσασθ
χειμῶνι παρώντα. Quem ad locum Eustathius inter alia f.
12. 6. 12. 7. φασὶ ἥως παλαιοὶ, καὶ ὡς καλῶς λυπεῖ πῦν ἦρωα τὸ
θάνειν ἀφρονῶς. καὶ γὰρ καὶ Λεονίδαο ὁ Λάκων τὴν χεῖρα βληθεὶς ἀδύ-
ρεστο, ὅτι μὴ ἔχων χεῖρα τελευτᾷ. Quod hîc de Leonide inter-
pres, idem ferè de Callicratè narrat Herodot. lib. IX. c. 71.
f. 540. g) Odyss. 2. v. 306. Τρεῖς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετθάραι, οἱ
πὸτ' ἄλοντο Τροίην ἐν Ὀρέην, χάριν Ἀτρεΐδῃσι φέρροντες. ὡς δὴ ἔ-
ργω ὄφελον θανέειν καὶ πτόμον ὀπιπείν ἡματι τῷ, ὅτε μοι πλεῖ-
στοι χαλκίερα δῶρες Τρώες ἐπέριψαν παρὶ Πηλεΐωνι θανόντι, τῷ
κ' ἔλαχον κτερέων, καὶ μὲν κλέεσθ' ἦγον Ἀχαιοί. Nūn δέ με ΛΕΤ-
ΓΑΑΕΩ θανάτω ἔμαρτο ἀλῶναι.

§. 9. Tales in eodem periculo juxta Homericum exemplar
expressi Æneas & Hippomedon. Quorum ille apud Virgilium
b) talia voce refert: O terz, quaterz, beati, Quis ante ora patrum
Troja sub manibus aliis Contigit oppetere! Hic apud Papinium
i) exclamat: Fluvione (pudet!) Mars inclyte merges Hanc animam
k) ? Segnésne lacus & stagna subibo Ceu pecorû custos subiti torrentis
iniquis Interceptus aquâ? adeone occumbere ferro Non merui?

b) l. Æn. v. 98. Ubi Donatus ad v. 96. Cruciabat animum
viri fortis, qui optabat potius gloriosè in campo occumbere, quàm
in fluctibus ignobiliter interire. Rectè. Nec aliter sensum Poe-
tæ explicant Nascombænius & Lamb. Hortensius f. m. 59. 61.
Seb. Regulus Brasichellensis p. 157. Jac. Pontanus f. 667.
Quorum commentarii hoc argumentum egregiè illustant.
i) IX. Theb. v. 506. ubi vide Barth. p. 1017. & Cerd. ad l.
Æn. f. 24. k) considerabitur hoc s. 34. c.

§. 10. Ex hâc causâ mortem in undis Pædo Albinovanus l) in-
ertia fata, Seneca Tragœdus m) ignava fata & pudendam mortem,
Valerius Flaccus n) segne letum vocat.

¶ apud Senec. Rhetorem suaf. r. sub fin. Benè hoc explicat sensu nostro Cerda ad I. Æn. f. 24. & similes aliorum autorum locos cumulat. m) Agamemnone v. 510. Nobiscum iterum hic facit Cerda d. l. & Jac. Pontan. ad Ovid. Trist. f. 63. n) I. Argon. v. 633.

§. 11. Etiam Saxo Grammaticus o) huc respicere videtur, cum *ignobile fatum* appellat piratarum, qui jamjam capiendi vivi, aliis hostem expectantibus, in undas desilire, quam quid de se statueretur, opperiri maluerunt. Sed nolim ego tamen ex hoc hominum genere illos, qui carnificis gladium undis prætulere, cum fortibus iusto bello viris comparare p).

o) lib. XIV. Hist. Dan. f. m. 309. 310. p) *Fortes viri* malunt cum hoste, quam cum fluctu manum conferere: quia illic virtus militaris exercetur, hoc bubulcus quoq; præstet: illic mortem gloria ex virtute sequitur, hic nulla troporum pars aut similitum ceremoniarum. *Prædones* in alia consilia summâ ignominia cõjuncti supplicii metus. Tale ut effugerent horum nonnulli, consultius putaverunt, (non disputo nunc an rectè,) profundo mergi. Nam & bellatores reperiuntur, qui si hostem vel suspectum haberent crudelitate, vel indignum à quo caderent, suâ quam ipsius manu interire præoptarunt. Cæteris, idem ne facerent, fortasse vix aliud quid obstitit, quam horror, quo animalis natura fugit *dum Qvævis*. Ergò his non tam elementum, quod eligebant socii, quam triste in propriam necem ministerium displicuit. Quod autem eorum capita postea fatum in stipitibus excepit, id credo nec ipse Saxo *nobile* appellet, nisi eo sensu, quo nobile scortum dicimus.

Secunda;

§. 12. *Secunda* causa in plebejas etiam cadit animas. Eam juvat à Guillermo Britone q) discere, qui narrat, municipes Cornacensis oppidi, cum in eos obsessos Philippus Augustus Galliæ Rex viciniam stagnum immisisset, vitam sub hoste amittere, quam sub aquâ maluisse, quòd in aëre expirare *mortem naturalem* crederent.

q) lib. VI. Philipp. v. 243. *Dum minus esse malum putat* (po-
ph

pulus) aut in vincula trudi, Aut perimi gladio; quam vitam perdere fluviu, Quam naturali letho decet ire sub auras. Gesta hæc sunt initio seculi XIII.

§. 12. Etiam *tertia* causa cuius communis est homini, qui modo suâ interesse putet post obitum in terrâ sepeliri. Quos enim absorbet mare, hi aut piscium pascunt ingluviem, aut, si exspuntur in terram, facile tamen & sic relinquuntur *insepulti*. Eam ob rem leti hoc genus Ovidior) miserabile, Vegetio s) acerbum, Athenagoræ i) qui sic obeunt, *δυδανατοι* vocantur. Huc & Vedii Pollionis servum refero, qui piscinæ immergendus optavit, ut aliter periret, *non est a fieret u*).

r) I. Trist. el. 2. v. 51. *Non letum timeo, genus est miserabile leti: Demite naufragium, mors mihi munus erit. Est aliquid fatore suo, ferrorve (sic Pontanus ad h. l. f. 64. legit pro fato que feroguc,) cadentem In solitâ moriens ponere corpus humo, Et mandare sua aliqua, & sperare sepulchrum, Et non aquoreis piscibus esse cibum.* s) IV. de re milit. 44. p. 146. ed. Franc. Modii: *Inter tanta mortium genus, (loquitur de iis quæ navali prælio certantibus proposita sunt) qui acerbissimus casus est, absumenda piscibus (vel ut Parisina Guidonis Breslei habet editio: absumuntur à piscibus, & insepulta sunt corpora. Rectè hunc Vegetii locum adhibet, ut mortem naufragii veteribus invisam doceat, post alios & Lamp. Alardus c. 12. Epiphyl. p. 153. Sed non video cur statim addat alterum Sillii Ital. lib. VI. v. 202. Hunc (Aquinum) medio invadit fluctu, ripaque relaxos (Hæc genus infandum leti) depascitur artus. Neq; enim Aquinum Poeta narrat in aquis periisse, sed ex aquis, quò salvandæ vitæ causâ natandi peritus confugerat, extractum & voratum fuisse à famoso illo serpente, cuius Gellius VI. 3. & alii meminere. s) de resurr. mort. f. m. 42. ἕτοι δὲ γὰρ Πετασίν. πολλὰ δὲ σώματα τῶν ἐν ναυαγίοις καὶ ποταμοῖς δυδανατῶν ἰχθύσι φθίσθη. Callidè Petavius ultima tria verba, quæ causam τῆς δυδανασίας continent, omittit. not. ad Synes. f. 47. rectius facturus, si totum Athenagoræ locum, qui sanè ad Synesium nihil facit, omisisset. Erant, qui resurrectioni opponerent illorum casus, qui piscibus aut aliis*

his animantibus in escam cederent. Huic objectioni respon-
 dere vult Athenagoras, de quo & Calixtum vide c. 8. de im-
 mortal. anim. th. 24 p. 97. *) Sic disertè Seneca IH. de irâ 40.
 Mentem horum verborum non percepit Liphus, cum ad ea
 sic commentaretur p. 109. ESCA) piscibus, qui lento mortu ar-
 debant, aut sagillabant. Putavit idè mortem hanc displicuisse,
 quia lenta esset, à morsunculis nempe murænarum. Non ve-
 nerat ipsi in mentem, antequam hominem conficerent pisces,
 suffocatione moriturum ipsum fuisse. Bodin autè de industriâ
 Senecæ historiam corruptit I. de Rep. 5. f. 36. cum dissimulatis
 ejus de escâ verbis ait servum idè genus supplicii depreca-
 tum, ne aquis immersus ad elysios campos nunquam pervaderet. Sic
 enim ferebatur, inquit, & à pleriq; anima vomine demersa penitus
 interire credebatur, ut Synesius emdic. Plura in Bodinum animad-
 vertemus §. 22. x.

*Inter se
 conferuntur.*

§. 14. Hæ ergò tres causa sunt à scriptoribus relatæ, cur mi-
 nus ab hostili ferro, quàm ab undis detrectanda mors fuerit
 visa. Una quia bello cadere gloriosum; *Aleam*, quia sic in aërem
 anima efflatur; *Tertia*, quia sepulturæ spes certior. Eas his
 quoque momentis inter se distinguas: *Prima* mortis mora-
 lem statum *vv)*, *ceteræ* dua magis naturalem *x)* intuentur. *Se-
 cunda* mortem in se considerat, *Tertia* consequens mortis se-
 pulturam, *prima* utrumque *y)*. *Prima* mortem etiam ex mor-
 bo refugit *z)*, *secunda* & *tertia* naufragio eam indubiè antepo-
 nunt. Qui ex *primâ* causâ renuit aquis mergi, huic nulla mors
 placeat nisi bellica; qui è *secundâ* vel *tertiâ*, faciliè præter belli-
 cam nominabit sexcentas alias, quas non fastidiat.

vv) Fortitudo enim militaris, quæ versus hostem exer-
 potest, versus fluctum non potest, inter *morales* virtutes exi-
 mium habet locum. *x)* *Naturalissimum* est homini, ut animam
 cum extremo spiritu in aerem exhalet (unde *putabant anti-
 qui animam à corpore discessuram per os, tanquam januam ali-
 quam exire*, Kirchm. I. de fun. 5. p. 40.) mortuus terra com-
 mittatur, (juxta Gen. 3. 19.) Utrumq; faciliè sibi promittere
 possunt, qui in acie dimicant. Nam nechalitui supremo
 ferrum obstat, & hostium sepultura juris gentium est, (Grot.

II de

II. de J. B. 19, 3.) At sub undis nec spiritum recipere licet, nec facilem sperare sepulturam. Quam tamen vel ideo sibi optabant Gentiles, ne umbræ suæ vagari post mortem, (tangemus hanc superstitionem §. 22. x.) cogentur. Ergo Romani, quos insepultos vellent, eorum cadavera unciis trahebant in Tiberim, (Kirchm. append. de fun. c. 7. p. 716.) Enimvero, si maxime mortuos ad litus ejiciat mare, desertæ tamen ut plurimum ab hominibus istæ sunt arenæ. Quod si forte contingat hominem præterire, quotus quisq; ignoti humandi curam suscipit? nisi forte præmium ferat laboris. Hoc solum propè spei non nihil naufragis faciebat reliquum. Itaque solebant alicui membro alligare pretium, quod sepultus acciperet, (Taubm. ad Culic. p. m. 325.) Cujus ritus egregia mentio apud Synesium, ipsâ, quam ad partes postea vocabimus, epistolâ 4. Equidem fuerunt gentes, quæ suorum funera sic demùm ritè se procurasse crederent, si ea in flumen, in stagnum, in mare præcipitarent, ut Meroitæ quidam, Nasamones, Ichthyophagi, Lotophagi, Pæones, (Strab. lib. XVI. f. m. 555. Sil. Ital. lib. XIII. v. 480. Gyrard. de sepel. ritu Tom. I. op. f. 655. 660.) Sed his profectò non major fuit sepulchrorum religio, quam Diogeni Cynico, qui projici se jussit inhumatum, (Cic. I. Tusc. p. 171.) y) Nam & ipsa mors bellica appetitur in adu virtutis, & sequitur eam pompa gloriæ sepulturæ. z) Igitur & Aristoteles III. Nic. 6. *ἡναιατον ἐν θαλάττῃ ἢ ἐν ὕδασι* conjungit.

§. 15. Quarta causa, quia non corpori tantum, sed ipsi anima ab Falsa re isto elemento exitium immineat, non à scriptoribus est, sed ab hominibus. rum pravis interpretibus. Transmiserunt eam ad nos Servius & Contra Synesius, quibus ævo recentiore ad stipulati sunt alii. Videamus veteres: quid afferant argumentorum.

§. 16. Præmissis ætatis privilegio a) sententiam dicat Servius. Hic Servium ad Virgilium, ubi constitutum inter procillas Æneam ingemere scribit b) ita commentatur: INGEMIT: non propter mortem, sequitur enim: ô terq; quaterq; beati c) Sed propter mortis genus. Grave est enim secundum Homerum, perire naufragio, quia anima ignea est, & extingui videtur in mari, id est elemento contrario, ut: Igneus est olis vigor d). Duo urget, auctoritatem Homeri, & rationem philosophicam. Nos à posteriore incipiemus.

B

a) Ser-

a) Servius enim vel paucis ante Augustinum annis scripsit, vel saltem ei fuit coryphæus, teste Reinesio de ling. Pun. c. 6. n. 3. At Synesius ista scripsisse A. C. 410. Peravius ad eum f. 48. evincit. Quo tempore Augustinum jam senem annorum 55. fuisse computari potest à Labb. Tom. I. de script. Eccles. p. 125. b) I. Æn. v. 97. c) supra §. 9. d) Ita planè legitur in utraque Servii editione, unâ Fabricii f. 161. alterâ P. Danielis f. 175. Pauca verba salvo sensu omittit Veneta A. 1534. p. 94. Tacito Servii nomine hanc ejus glossam Barthol. Merula Ovidiano loco I. Trist. 2. totidem propè apicibus, certè sensibus f. m. 417. ille vit, meritus ut ad verbum transcripsisse diceretur Jac. Pontano ib. f. 63. Vitum Amerpachium, & Thomam Farnabium, cum & ipsi Servio sua eripere vellent, non verbis tantum sed & sensibus aliquid addidisse dicas. Sic enim Amerpachius ad Ovidii d. l. f. m. 548. Loquitur ad eorum philosophorum opinionem, qui putabant animam esse quiddam igneum, aqua verò cum sit planè contrarium, sic efficeret subitam & violentam mortem, atque ob id, ut videtur, miseriam. Id alicubi & Homerus significat: in alio tamen loco dicit, fame mori esse miserimum. Farnabius autem ad Senecæ Agamemnon. v. 506. p. 162. Maxime detestabantur fortes hoc mortis genus, qui cum animam igneam esse censerent, aquis illam prorsus extingui putabant. Satis habet Servius monuisse, animam eò, quòd ignea sit, undis extinguì. Addit Amerpachius, mortem eam, ut subitam & violentam, refugì, (quasi hoc idem de violentis aliis pluribus dici non possit.) Farnabius hoc videtur velle, solis fortibus animam suam igneã censerì. (Nempe suã reliqui cœneã putant, aut aqueam!) §. 17. Igneæ substantiæ habitam à quibusdam Gentilibus, ut Democrito, Zenone, aliis e) fuisse animam nostram, sanè verum est. Sed ut ipsum ignem Philosophi celebriores cœlestem, qualis siderum, ab elementari distinguunt, ut æternum à caduco: sic animam Zenon cum Stoicis suis, saltem melioribus f), quia cœlestis radii scintillam fecit, hoc ipso aquarum injuriæ exemptam censuit g). Democritus autem, aut quicumque naturam elementarem animæ dedit, non magis illi naufragium, quàm aliud mortis quodecunq; genus internecinum esse credidit h). Id quod Servium nihil juvat, quippe qui nobiscum in proprium naufragio vitium inquirat i).

e) De

e) De Democrito testes præter Plutarchum IV. de Plac. 3. sunt Hermias *Ἠρώμενος*, & Nemes. c. 2. *Ἠρώμενος*. uterq; non longè ab initio. De Zenone Cicero I. Tusc. p. 152. *Zenoni Stoico anima ignis videtur*. Eandem Hipparcho sententiam tribuit Macrobr. I. in somn. Scip. 14. p. 72. *Hemclito* Piccol. c. 14. de plac. Philos. (p. 112. Phys.) & Fromond. l. de an. 1. art. 1. p. 2. f). Nam & è Porticu fuerunt, qui animis immortalitatem adimerent; de quibus §. 19. g) Stoicis è cælo & æthere animum advenire Lipsius docet III. Phys. Stoic. diss. 8. ipsum itaque æthereum ignem esse, diss. 9. duraturum usque ad universi conflagrationem diss. 11. p. 138. ubi quidem satis nobis est, quòd animas corporibus superstitas esse docuerint, & epyrosi demum, non etiam cataclysmo, quæ minor mors mundi vocatur Lipsio II. 22. p. 107. interim. Sequebatur autem hæc æternitas istis philosophis ex hypothesi, quòd anima naturam suam igni debeat, non elementari, sed cœlesti. Clarè Quintil. decl. 10. p. m. 164. 165. *animam flammæ vigoris impetum perennitatemq; non ex nostro igni summentem, sed quo sidera volant, & quo sacri torquentur axes, inde venire, uode rerum omnium autorem parentemq; spiritum ducimus, nec interire, nec solvi, nec ullo mortalitatis affici fato*. Ergò nec aquas credebant huic igni mortiferas. Quid? salutare fortasse potius. Certè Solem & Lunam Stoici pasci volebant marinis & fluvialibus aquis. Vid. Lips. II. Phys. Stoic. diss. 14. p. 88. qui & p. 89. Homerum, duce Macrobio (cui per nos §. 32. x. *Heraclides Ponticus* accedet, huc trahit. Conf. quæ de animabus humido gaudentibus differit Porphyr. de antr. nym. p. 257. Etiam hoc adde, quòd à Stoicis igni, ut primo calido, non aqua, sed aer, ut primum frigidum opponitur, de quo iterum Lips. II. Phys. Stoic. 15. b) Democritus immortalitatem animæ negavit. Plut. IV. de plac. 7. *Ἀποκρίσις, Ἐπίκουρος, Ἠρώμενος, τὸ σώματι συνδίαφρασησθῆναι*. Laetantius III. 17. *Hanc Epicuri persuasionem (cum corpore interire animam) sive illa Democriti sive Dicaarchi fuit, redarguam*. i) respice ad ea, quæ de Epicuro cavebamus §. 4. §. 18. Inquies, fuisse tamen saltem quosdam Stoicos, qui animas crederent *extingui*, si pondere aut mole magnâ, (puta turris aut montis) unâ cum corpore obruantur. Scio relatum hoc esse à Lipsio

pſio k), ad Senecam provocante, & hunc locum à ſimili fato in a-
quis per ipſa Servii noſtri verba illuſtrante. Sed Seneca l) Stoicos
illos, quibus ipſe quidem cordatè refragatur, non ait, exiſtimare,
animas *extingui*, ſed *ſpargi*, (h. e. ad ipſius corporis oppreſſi modum
diduci ac diſtineri,) *quia non fuerit illi exitus liber m)*: quod mox vo-
cat *deprehendi & intrà corpus affigi n)*. Sentiebant ergò iſti, animam
tali ruinà non perire quidem, ſed intercepti, atque præpediri, ne
poſſit evolare.

k) III. Phyſ. Stoic. II. p. 159. l) Epift. 57. Affert & Papinium Li-
pſius è lib. VI. v. 882. ſed idem de utroque ferendum iudicium.
m) Hinc etiam illud interpretor ejuſdem Senecz extremo c. 19.
lib. III. de irà, in Cajum, ſpongiis aut pannis os eorum, quos
interfici vellet, occludi iubentem: *Quæ iſta ſevitia eſt? liceat ul-
timum ſpiritum trahere! Da exitura anima locum! liceat illam non per-
vulnus emittere!* Hoc ultimum comma Lipſius in phyſiol. obtrice-
re non debebat. Vides enim, eos, quorum hîc linguam Seneca
mutuatur, non vitam animæ hoc in caſu, ſed exeundi quâ vel-
let libertatem abjudicâſſe. Ergò & ſtrangulatoꝝ *ἑταῖρον μισ-
εῖν*, gladio occiſorum *κατακτείνε* appellabant, (Dannh. Diſp. XII.
Decal. in ſin.) puta, quia perſuaſum haberent, ſtrangulatis ani-
mam per obſcœnum corporis cavum, cùm per os non poſſit,
egredi. n) Lipſius hîc mavult, *effigi*. Credo, ut exitium animæ
deſignetur. Sed tu nihil muta. In re non abſimili Horatius II.
Sat. 2. v. 77. *Corpus onuſtum Heſternis vitii* (an vitis legendum? ut
apud Virgil. Ecl. 6. v. 15. heſterno Jaccho, conf. S. 38. x.) *animum
quoque prægnat unà, Atque affigit humo divina particulam aure.*
Ubi cum Lambinop. 133 affigere interpretatur *ἄμφω* quodam
ἵκτου & impetu ad humum abjicere.

§. 19 Equidem de duratione animæ humanæ non eadem omniũ
fuit Stoicorum ſententia. Sed qui perire quasdam aliis ſalvis diſ-
ſerebant, exitii cauſam non in elementi frigus aut molè, ſed ipſius
animæ vitium conſiciebant e) h. e. ut cum ſcholis loquamur, *ab in-
trà* corrumpi eas, non *ab extrà* ſciſcebant. *Hoc certum habe*, ait Se-
neca p), *ſi ſuperſtes eſt corpori, propter hoc illum* (animum) *nullo gene-
re poſſe perire, per quod hoc* (corpus) *perit: quoniam nulla immortalitas
ſum exceptione eſt, ne quicquam noxium aeterno eſt.*

e) Aje-

o) Aiebant enim, solas *Sapientum* animas perennare, cæteras
τῶν ἀφθάρτων καὶ ἀπαιδῶτων unâ cum corporibus emori. Ergò
secundùm hos animas mortales ab immortalibus distinguebat
insipientia, quo nomine & morale vitium comprehendebat.
Sic sentiebat Chrysippus. Aliter Panætius & Cleanthes, quorum
ille sine discrimine omnes mori, hic usq; ad Ecpyrosin omnes
durare aiebat. Habes ita Stoicorum tres sententias. De Chry-
sippo & Cleanthe Lipsium vide III. Phys. Stoic. 11. de Panætio
Ciceronem i. Tusc. p. 165. p) verbis finalibus ipsius Epistolæ 57.
in quibus lectionem Lipsii secuti sumus.

§. 20. Age verò, ponamus fuisse, qui flammæ huic cæteroqui per-
ennaturæ exitialem ponerent sive montis ruinam, sive vim flu-
vium: probandum est Servio, si glossam tueri suam velit, sic Vir-
gilium sensisse. Quod profectò versus, quos *Æneæ* dat libro pri-
mo, adeò non efficiunt, ut nihil minus.

§. 21. Neque hemistichion illud è sexto *Æneidos* q) attractum:
Ignis est olivæ vigor, Servio proderit. Sequitur enim: *Et cælestis ori-
go*; præcesserat: *Principio cælum ac terras camposq; liquentes, Lucen-
semq; globum luna, titaniaq; astra Spiritus intus alit r*): ut intelliga-
mus, Virgilium animas à cælesti, h. e. æterno s) igne ac divino r)
traducere, qui *campos* etiam *liquentes*, h. e. mare alat, tantum abest
ut ab eo tanquam contrario sibi elemento præfocetur.

q) v. 730. quem locum Servius ipse f. 258. 259. ed. Fabric. tra-
dians, ex Poetæ mente multa de animæ immortalitate differit,
de excepto naufragii casu nihil. r) v. 724. s) III. *Æn.* v. 154. *Vos
æterni ignes.* r) simile enim illud IV. *Georg.* v. 221. *Deum namque
ire per omnes Terrasque tractusq; maria.*

§. 22. Ut omnis dematur scrupulus, ipso, quem diximus, libro
sexto u) *Leucaspis* & *Orontes*, quos *Auster* unâ cum navibus aquæ
involverat, apparent *Æneæ*, quorum animæ videlicet, quoniam
nondum essent sepulti x), vagabantur. Quem ad locum Servius
annotans, *Æneam* quoque in flumine *Numico* periisse, statimq;
Juvenalem y), qui *aquæ* eum *ad sidem missum* testatur, advocans z)
nescio fatisné memor eorum fuerit, quæ ipse ad primum *Ænei-
dos* excidere sibi erat passus.

u) v. 331. & seqq. x) *Creditum est, insepultos non ante ad inferos re-*

diu, quam iusta perceperint, secundum Homericum Patroclum, Tertull.
de anim. f. m. 686. Adde Jac. Pont. f. 14. 26. & Cerdam. f. 658 ad
VI. Æn. Sequitur apud Virgilium v. 337. de Palinuro, qui & ipse
insepultus Æneam rogat, ut vel terram injiciat sibi, vel se una
trans paludem Stygiam vehat. Sed hoc posterius negat illi dux
Æneæ Sibylla v. 374. Tu stygias inhumatus aquas, amnemq; severum
Eumenidam aspicias, ripamve injussus abibus? Bodinus I. de Rep. f. 36.
in marg. citat hos versus, ad probandum, aquis immerfos non per-
uadere, ut ipse loquitur, ad Elysios campos, & animas voragine demer-
fas pontus interire, (suprà §. 13. u.) Frustrà. Nec enim Palinurus, licet
è puppi excussus in mare, vitam ibi finierat, sed in litore demum
ab accolis interfectus, ut narrat Virgilius v. 361. neq; Sibylla, cur
Eumenidam amnem aspiciere ipsi non fas foret, genus mortis
causatur, sed quia esset inhumatus: ac præterea longè aliud est, ani-
mam perire, aliud post mortem corporis ultra stygias aquas deti-
neri. γ) Sat. XI. v. 63. 2) Equidem nec in editione Servii Venetâ
A. 1534. p. 199. nec in Parisinâ A. 1600. P. Danielis f. 418. hæc ha-
bentur. Habentur tamen in Basil. Fabricii A. 1551. F. 519.

& Syn-
 sium.

§. 23. Hæc de ratione, cui simul Virgillii testimonium implicuerat
 Servius. Nunc de Homero, quod superest, exequamur. Ubi Servio
 nullum Poetæ locum exerte citanti commodè suppetias mittit is,
 ad quem ordo nunc vos vos vocat, *Synæsius a*). Narrat ille *b*),
 quemadmodum sibi naviganti, cum res ad naufragium spectaret,
 terrorem incusserit Homericum illud, *mortem in aquis etiam inte-*
ritum esse ipsius anime, itatimq; verba in hanc rem non una ex u-
 troq; poemate profert. Nostrum est singula particulatim excutere.

a) Igitur ex hoc scriptore lucem Servio infert Nannius VII.
Misc. 2. Locus Synæsi est Epistolâ, non ut Nannius citat, & eum
eo non pauci, 3. sed 4. f. 88. ed. Cornarii, p. 35. ed. Naogeorgi,
f. 162. ed. Petavii. Inscriptis autem eam Eyoptio fratri. b) Græ-
ca verba sunt: Εὐς ἦ ἐν τοῖς δεινοῖς, ὁμνυῖ σοι θεὸν ὃν Φιλοσοφία
πεσοῦσέ. τὸ ὄμηρικόν ἐθροῦσθον ἐκεῖνο, μὴ ἀρεθ ἀληθές ἐστ, τὸν καθ'
ὕδα. c) Ἰάνατον ὀλεσθ' ἔστιν εἶναι καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς.

§. 24. *Ajacem, inquit c) minorem d), quem unde submerserant, Ho-*
merus narrat periisse, (ἀπωλόλεσθαι) ut sciamus, mortem in mari exqui-
sitissimum esse in: eritum. Neg, enim eadem voce mortis aliorum describit,
sed hæc pbrasi: descendit ad orcum. c) Græ-

c) Græca sunt: λέγῃ γάρ ὅτι τῶν ἑπτῶν (Odysſ. δ. v. 511. Αἴας δ' ἔξαπόλωλεν, (apud Homerum est, quod perinde: ὡς ὁ μὲν ἐνθ' ἀπόλωλεν,) ἐπεὶ πῖεν ἀλμυρὴν ὕδωρ: τὸν ἐν θαλάττῃ θάνατον ἀκρῆ- βεστάτην ἀπόλωλαι εἶναι πημέλω. εἰδέναι γὰρ ἄλλον ἔξαπολωλέναι Φησὶν, ἀλλ' ἕκαστος ἀποθνήσκων αἰδὸς δεβεθήκη, (ut Iliad χ. v. 362. & alibi passim.) d) Duos Ajaces apud Homerum habemus, unum Telamonis, alterum Oilei filium. De hoc minore, qui rex Locrensiū fuit; sermo hīc est.

§. 25. Hīc non illud afferam, aliter de Ajacis hujus animā sensisse certè Leonymum Crotoniatam, qui teste Pausaniā, e) dixit eam sibi in insulā Leuce apparuisse f): nego vocem ἀπολωλέναι, de solis naufragis adhiberi ab Homero, cū eandem in eā ipsā narratione g) & de Agamemnone usurpet, quem Ægithus per insidias ferro interfecisset b).

e) in Laconicis f. m. 102. ubi Leonymus ἰδεῖν μὲν ἔφασκεν Ἀχαιῶν, ἰδεῖν δὲ τὸν Οἰλέως, καὶ τὸν Τελαμών, αἰαντα. f) Regeri enim potest: non è Pausania litem hanc, sed Homero decidendam: & exponi Pausaniam posse juxta eos, qui Ajacem fulmine Palladis percussum scribant; (vid. interpretes Virgillii ad I. Æn. v. 48. inter quos Servius f. 154. ait eum cū anima fulminis flammam evomuisse, & Ovidii in Ibin v. 343. (aut etiam naufragium evasisse, (quod auctoritate Timæi Locri subnixus verius putat Deir. p. 502. comment. in Senec. Agam.) g) Interrogat ibi Menelaus v. 489. an quis Græcorum post captam Trojam perierit (ἤ τις ὤλετ' ὀλέθρου,) sive in navi, sive in manibus amicorum? Respondet Proteus v. 496. duos omninò Duces periis- σε, (ὃν νόσω ἀπόλοντο.) Horum alterum Ajacem memorat ver- su, quem Synesius urget, alterum Agamemnonem, ipsius Me- nelai fratrem, de quo v. 534. τὸν δ' ὄσσε εἰδοτ' ὀλέθρου ἀνήγαγε b) Querit Synesius mysterium in phrasibus distinctis; αἰδὸς δεβεθη- κέναι, & ἀπολωλέναι. Frustrà, idem utrobique sensus. In eo tantum discrimen, quod prior illa statum animæ post mortem designat, in locum suum abeuntis, hæc corporis in corruptionem inci- dentis. Quam & vox φθίμενος de Ajace nostro ab Aristotele in Epitaphiis usurpata insinuat, dum λίαντ' Οἰλιεῖδην ἐν πελάγῃ φθίμενον memorat. Eandem Homerus tamen ad ipsas animas tan-

canquam superstites transferre non dubitavit, apud quem νεοσι καταφθαλροισιν αιδοσεν Odyss. λ. v. 490. est manibus defunctorum imperare.

§ 26. At, inquit Synesius i), in utraq; Homeri Necyâ k), b. e. libro XI. & XXIV. Odyssæ l) ubi mortuorum anima apparent, minor Ajax nupiam introducit, quasi apud inferos ejus anima non esset.

i) Græca sunt: ταύτ' ἀρεθ. ἢ ἐν δυοῖν νεκύων ὁ μικρὸς Ἄϊος ἑδάμαξ δρεματ. εἰσηγήσασθαι, ὡς τῆς ψυχῆς ὄσα ἕσσι ἐν ἀδ. k) νεκύων funera hic interpretatur Cornarius, animarum evocationes Naogeorgus, inferias Petavius. Ego græcam vocem retinere malui, quod in vertendo Plutarcho videbam fecisse & Xylandrum lib. de aud. Poet. f. 16. & IX. Symp. s. f. 740. l) His duab. Odyssæ rhapsodiis λ. & ω. Necyiarum nomen inditum à veteribus fuisse, docet sub earum initium Eustath. f. 1670. & 1950.

§ 27. Imò verò, inquam ego, introducit Odyss. XI. m) licet generalibus verbis, in agmine animarum, quarum nomina sigillatim exprimere tædium fuisset. Naufragorum enim umbras ab illo confortio neitiqum exclusas voluisse Poetam, ex eo perspicuum est, quòd in utraque rhapsodiâ n) interrogari facit animas: num eas Neptunus fortè domuerit?

m) v. 540. Αἰ δ' ἄλλαι ψυχὰ νεκύων καταφθινιάτων ἔτασαν ἀχνύμεναι, εἰργνο ἢ κηδὲ ἐκάστη. n) Odyss. λ. v. 397. Ulysses animam Agamemnonis interrogat: τίς νόσ κη ἐδάμασσε πανηλεγέσθαι τανότοιο; Ἡέ σε γ' ἐν νήσοι ποσειδάων ἑδάμασσε, ὄρουσ δρυγαλέων ἀνέμων ἀμείγαρτον αὐτμήν; (qui duo posteriores versus totidem penè verbis repetuntur Odyss. ω. v. 109.) Respondens Agamemnon v. 405. negat, se à Neptuno domitum fuisse.

§ 28. Pergit Synesius o): etiam Achillem, fortissimum alioquin & prosus impavidum virum ad mortem in aquis exhoruisse, & exitialem (Λολυγαλέον) eam appellasse.

o) Græca sunt: καὶ Ἀχιλλεύς ἀνήρ ἑλυχότατος τε καὶ φιλοκινδυνότατος ἀποδελιὰ πρὸς τὸν ἐν ὕδατι θάνατον, ὅσσο καὶ Λολυγαλέον καλεῖ.

§ 29. Ita sanè est. Sed causam averfationis ex Homero ipso cognovimus supra p) longè diversam ab eâ, quam Synesius ex acre captat. Ringitur Achilles, quòd fortis ipse à forti Hectore non fuerit

fuerit occifus potiùs. Ergò quòd maritimam mortem *λωγαλέον* cognominat, *exitialem* interpretabimur, non animæ sed corpori, quo pacto perpetuum hoc epitheton fuerit; aut *ignavam* potiùs, vel *ingloriam*, nam & hanc vocis illius vim esse constat q).

p) §. 8. f. 9.) De voce *λωγαλέος* videndus Eustathius ad Odysf. β. v. 61. (ubi *λωγαλέοι* sunt imbelles,) f. 1434. & ε. v. 312. (suprà §. 8. g.) f. 1542. E quo discas, pro etymi diverfitate modò *exitialem* eà notari, à *λοιγός*, exitium, modò *imbellem*, à *λίγαθα*, cubare, dormire. Didymus ad Iliad. φ. v. 281. f. 352. *λωγαλέος* interpretatur *χαλεπός*, *αδόξος*. Idè sive quis alius ad Odysf. ε. v. 312. f. 63. *αδόξω*, *ἢ αἰδυνάτω*, *ἢ τῶ δι ὕδατος*. Nannius VII. Misc. 2. Taubm. ad Culic. p. 327. & Alard. epiph. p. 153. mortem *λωγαλέον* reddunt *indignam* & *perniciosam*, quorum hoc Synesio, illud veritati dedisse videntur.

§. 30. Ultimum è Synesio hoc est: *Hæc inquit r), animo volvens videro milites, quot quot aderant, gladios extinxisse, ac scissitatus ab illis audio, melius esse, ut animam super tabulato navis in aerem, quàm paulò post in fluctus exhalarent. Hos ego sponte factos ac nativos Homeri seditatores arbitrabar, eiq; sententiæ favebam.*

r) Græca sunt: Τάτῃς ἐλίθη τῆς λογισμῆς ἄρῶ τῆς στρατιώτης ἀπαντας ἐπ' αὐτῶν μὲν μαχαίρας, καὶ πυτόβλητοῦ ἐμάνθηνον παρ' αὐτῶν, ὡς καλὸν ἴππ' ἐπὶ καταστρώματι ὄντας ἐπὶ πρὸς τὴν αἴερα τὴν ψυχὴν ἐρυγᾶν, ἀλλὰ μὴ πρὸς κύμα χανόντας. τῆτῃς αὐτοφύεις ὀμηρῶδαι ἐνόμισα, καὶ ἐθέμην, τῶ δόγματι.

§. 31. Sed omninò verius est, milites hoc fecisse, quòd fatius esse ducerent, *militarem* s) mortem, vel magis *naturalem* certè r) obire. Quis enim credat, huic hominum generi ultrò in mentem re tam ancipiti venisse, quod subdueto diu supercilio ad ex. usandum. Homeri versum interpres quondam aliquis elucubraverit?

s) Juxtà rationem primam §. 7. Quam nec Taubmannus ad Culic. p. 327 nec Nannius VII. misc. 2. licet Synesium probent, planè dissimulant, mortem illam *heroicam* vocantes. r) Juxtà rationem secundam §. 12. cui favent ipsa militum verba, licet aliò rapiat Synesius, & cum eo Cerda f. 23. ad I. Æn.

§. 32. Enim verò, quoniam testatur Eustathius u) Homeri de A- (*occafio* jacies morte versum illum in re gravi adeò simplicem atq; affecti- *erroris.*) bus

bus vacuum veteribus visum, ut mirati sint, eum Aristarchi obelum effugere potuisse: nihil similius est vero, quam Graculum aliquem fugacem, ut isti censura occurreret, gravem emphasin tum in verbo ἀπολωλεν excogitavisse, tum in causâ, quæ sequitur, ἐπὶ πέν ἀλμυρῶν ὕδαρ. Cui commento rectorium à philosophiâ, quæ igneam animæ substantiam profiteretur x) emendicari decuit. Ac perierat, opinor, tam nobile arcanum y), nisi Servius ac Synesius cum aliis suis nâvis z) ad nos transmississent.

a) ad Odyss. δ. v. 511. f. 06. τῶν τῶν σίχων Φασίν οἱ παλαοὶ ἐν ὕδασι ἐκδόσθι Φέροθι Διὰ τὸ λίαν ὀπελές. διόφανυμάζουσι, πῶς ἔλαθεν Ἀρπυρχον ὀβελισαὶ αὐτῶν. ἐχθ. ἢ ἐντελεσαι ὁ σίχθ. ἢ Διὰ τὴν Φρόσιν, ἀλλὰ Διὰ τὸν ἔν, (perperam hoc invertit Spondanus ad h. l. Homeri f. 57.) μὴ γῆνοι γδ δοκεῖ ἀπυρῶς ἔπο τὸν πρῶτα Φρόσαι, καὶ οἷον ὡς ἐν ἀπείσω x) Nam Hippoms quidem de gnâ, animam aquam esse differentis (Arist. I. de animâ 2. Nemes. πρὸ φύσ ἀνθρ. c. 2.) assumi hanc in rem non potuit. Multo minùs Platonis, animam substantiam immaterialem, ἔστιαι νοητήν. (Nemes. d. l.) definientis. Cujus de animarum aternitate librum Ambraciota Cleombrotus cum legisset, è muro se in mare abjecit, (Lactant. III. 18. Cic. I. Tusc. p. 166) nimirum ut immortalis citò fieret. Ignem ergò animam statui oportuit. Quamquam ne sic quidem desit Aristarchis forrasse, quod velut ineptum veru configant. Cur enim hâc in causâ ὕδαρ ἀλμυρῶν vocat Homerus? Cur non xptius quæsit epitheton? constat siquidem falsâ maris aquâ potiùs ali incendium, quàm extingui, (Camerar. I. succif. 26.) Et solis, qui non minus animâ igneus est, alimentum esse humidam essentiam, maximè falsim (ἀλμυρῶν,) juxta Homerum asserit Heraclid. Ponticus in alleg. Homer. p. 68. lat. (p. 355. græc.) Repete § 17. g. y) Sanè apud Eustathium & Didymum ἔδὲ γῆν hujus est glossa. z) Servium commentatorem sæpiùs otiosum vocat Kipping. I. antiq. Rom. p. 122. Ex eburneâ portâ multa illi excidere somnia viri docti jam observant, Bochart. Part. II. Hieroz. f. 208. Synesium Cyrenensem episcopum, nisi jocari forte ad fratrem, voluit, mireris ab ordinatione recentem (in hoc enim tempus navigationem illam ejus & epistolam conjicit Petavius f. 48.) terri potuisse talibus nugarum

rum quiescentibus. Sed magis mirum est, sacro eum, cum resurrectionem nondum crederet, lavacro tingi potuisse, Evagr. l. Eccl. hist. 15.) Tantas in eo radices egerat Gentilismus. Cujus in hac etiam Epistolâ reliquias notes, ut cum initio loci præsentis nescio quem Philosophiæ Deum (suprà §. 23. b.) cum postea Xenium (*ὡς οὐδὲν ὀξύνει* p. 36. ed. Naog.) jurat.

§. 33. Progreduendum jam est ad recentiores, qui veteri somnio *contra recentiores.* novos tibicides ex aliis, quàm Servius & Synesius fecerant, scriptoribus eunt suppositum. Ubi quidem non est cur *Pedonit Albinovani, Seneca, Gul. Britonis, Athenagora, Ovidii,* aut similes loci à quibusdam a) huc adaptati sed à nobis jam suprà b) expositi nos moventur. Verus eorum sensus facillè suâ luce falsum obscurabit.

a) Delrio, Farnabio, Barthio, Petavio, Bodino, Merulâ, Amerpachio, suprà §. 5. d. 13. t. u. 16. d. b) §. 10. 12. 13.

§. 34. Alius Ovidii locus ex eâdem est Elegiâ, c) quem è Synesio *Bersmannus;* Bersmannus d) illustrare tentavit, non sine veri aliquâ specie, si primam frontem aspicias. Ait enim: *Opprimet hanc animam fluctus.* Verùm quia postea e) fatetur Poeta, se à Diis quoq; maris *ad Stygias undas morti* potuisse, nihil certius, quàm animam de vitâ corporis f), non de alterâ hominis parte exponi debere.

e) I. Trist. 2. v. 35. d) ibi p. 301. e) v. 65. *Mittere me Stygias si jam voluisset ad undas Caesar, in hoc vestra non eguisset ope.* Totâ Elegiâ Deos maris & Cœli alloquitur. f) Ita rectè Jac. Pontanus f. 61. Qui cû Cerdâ ad I. Æn. v. 102. f. 24. docebit, bonis scriptoribus animam usurpare pro vitâ non esse insolens. Sic & sacer Evangelista Joh. 10, 11. *ὁ ποιῶν ὀκλῶδες τὴν ψυχὴν αὐτοῦ* (Luth. setn leben) *τὴν πνύτῳ ἐπὲς τῶν ὀφθαλμῶν.* Similiter ergò exaudiendum & illud Papinii: *me ges hanc animam,* suprà §. 9.

§. 35. Ex iis, quibus Synesium ac Servium juvare voluit *Delrium;* Delrium; reliquum fecimus nobis solum *Alexandri Etoli* ex Eroticis Parthenii h) carmen i), ubi versio interpretis Cornarii, quæ puteo submergi Anthei exitum k) sonat, virum doctum videtur decepisse. Qui si reliqua saltem vel ejusdem versionis verba perpendisset, quæ unâ cum Antheo narrant *Orcum adisse* suspendio voluntario extinctam Cleobœam, facillè intelligere poterat, à Græci Poetæ versibus adeò nihil esse illi causæ præsidii, ut eam jugulent potius.

g) Comm. in Senec. Agamemn. p. 500. 501. ubi Senecæ ac Pe-
doni Albinovano, (à quibus §. 10. nos absolvimus,) socium ad-
dit Alexandrum Ætolum. b) Histor. 14. de Antheo. c) E septen-
decim Alexandri distichis solos tres ultimos versûs unâ cum
interpretatione Jani Cornarii, (hic enim edidit Basileæ A. 1571.)
exhibet Delrius. Summa narrationis hæc est: Antheus regii ge-
neris ex Halicarnasso adolescens Phobio Milesiis imperanti
obfes datus fuit. In hujus amore Cleobœa Phobii uxor incen-
sa cum pudicum juvenem frustra sæpè sollicitasset, libidine in-
iram versâ vas aureum puteo injecit, Antheumq; id ejus ro-
gatu extrahere volentem gravi saxo injecto demersit, ipsa præ
sceleris, præve redivivi amoris impatientiâ taqueo collum in-
duit. Hæc Alexander Ætulus sub Apollinis, ut apparet, perso-
nâ tanquam rem futuram prædicens ita finit: καὶ τὸ θ' ἔμψ' ἔει-
πον πρὸ τοῦ δόρατος (perperam apud Delrium legitur, δόρα
σμάται) Ἡρόιον ὄγκωσεν τὸ μεμορμημένον, ἢ δ' ὑπὸ δειρήν' Ἀψαυδῶν
σὺν τῷ βήσεται εἰς αἰδῆν i. e. Et tunc hospicium ille multo miserrimus
(Antheus) sepulchrum tumefaciet fatale, (aquam) Ipsa verò (Cleobœa)
collum sibi nesciens cum ipso in orcum descendet. Nescio cur
Cornarius futuri temporis verba, quæ in præcedentibus serva-
verat, hîc in præterita mutaverit, ita reddens: Sicque ruit præ-
ceps hospes in exitium Infelix undas tumulum sortitus: at ipsa Collum
funè lignans huic comes orcum adiit. k) Vox hæc in græco non est.
Et si esset, ad corpus trahenda foret, non ad animam, ut illa
ἀθυροῦ §. 29.

¶ Cerda. §. 36. Infirmiorem testimoniorum à Delrio citatorum videtur
agnovisse Jo. Ludovicus de la Cerda l). Igitur nutanti argumento
alia circumspexit fulera. Exploremus quàm firma.

l) ad I. Æneid. v. 97. f. 23. ubi cum causam perorasset, Delrii
testes in alium locum (puta f. 24. ad v. 102.) rejecit. Vide suprâ
§. 10. l. m.

§. 37. Initio trahit huc illud Heracliti m), ψυχῆν ἵναται ὕδωρ
γίνεται: anima aqua est mors. Unde hanc lectionem hausert, videat
ipse. Apud Clementem quidem Alexandrinum n) pro γίνεται scri-
ptum reperio γίνεται. Præcedunt autem & sequuntur ea, quæ
dubitare nos non sinunt, sermonem Heraclito fuisse non de ani-
mâ

ma in aquis extinctione, sed de elementi in elementum transmutatione p). Vertendum ergo: *Aeris q) mors est, fieri aquam.*

m) quem supra §. 17. e. tradidimus animæ substantiam igneam dedisse. n) VI. Strom. f. 250. ed. Heinf. o) nec aliter apud H. Stephanum p. 131. Poet. Philos. qui loci Heraclitei mentionem addit fieri à Proclo etiam & Philone. p) Præcedit de eadem transmutatione locus Orphei, à quo sua turatum esse Heraclitum significat Clemens. Heracliti autem reliqua verba, Cerda omissa, sunt: *ὑδατι ἢ ζῆναι ὅ γινώσκουσιν. Ἐκ γῆς ἢ ὑδατος ζῆναι, ἢ ὑδατος ἢ ψυχῆ.* Max. Tyrius diss. 25. p. 257. ex Heracliti sententiâ: *ἢ πῦρ τὸν γῆς ζῆναι τὸν, καὶ ἀπὸ ζῆ τὸν πῦρος ζῆναι τὸν. ὑδατος ἢ τὸν ἀπὸ ζῆναι τὸν, γῆ τὸν ὑδατος.* Quem ad locum Heinsius in notis p. 110. gemina profert ex Antonino. q) *ψυχῆς ἀντὶ τῆς ἀέρος.* hic poni evincit vel collatio locorum parallelorum lit. præc. Græcorum exemplo etiam latini animam usurpaverunt pro aere. Hinc Marcus Messala apud Macrobius I. Sat. 9. p. 212. *aqua terræq; vim gravem, ignis atq; animæ levem dicit.* Lucret. lib. 1. p. m. 103. *Et qui quatuor ex rebus posse omnia veniunt, Ex igni, terrâ, atq; animâ procrestere & imbrî.* Ciceronem quoque sic locutum docebit Nizolius, & Castig. in 1. Tusc. Victorius p. m. 503.

§. 38. Excitabit aliquis in nos fortasse Porphyrium r), & Aristidem Quintilianum s) qui illud Heracliti: *ψυχῆς τὸ ζῆναι τὸν ὑγρῶν ζῴων, animabus mortem esse, si fiant humida,* ad animas hominum trahunt. Sed hi aut vim inferunt sensui u), aut duos Heracliti oportet esse locos distinctos x). Neq; tamen ipsa eorum interpretatio causam Cerda adjuvabit: siquidem comparant illam gnomen cum aliâ ejusdem Heracliti, quæ animam siccam sapientissimam esse pronunciat y): sensum autem esse volunt animam quamdiu pura est, atque in æthere degit, siccam esse, verèq; vivere, illas in corpore humescere ac mori.

r) de antro Nymph. p. m. 256. s) lib. III. de Muscæ p. 106. t) Marc. Meibom not. ad Aristidem p. 307. pro *ψυχῆς*, quod erat in codicibus, legendum putavit *ψυχῆς*. Ego dativum pluralem *ψυχῆς* prætuli. Sic enim planè est apud Porphyrium. Quem ex Aristide vicissim emendo, & d' verbis, *τῆς ψυχῆς ζῆναι τὸν*, priora duo, quæ sensum planè contrarium reddunt, expungo. Id

vult velut ex Heracliti mente Porphyrius, animas, dum corpo-
ribus illabuntur, ex igneis humiditas fieri: hunc illapsu non verò
mortis esse aliquam speciem, ab animabus tamen errore quo-
dam deceptis eum ceu rem bonam appeti, (conf. Virgil. V. Æn.
v. 751.) *ἡ ψυχή ἐστὶν*, inquit, *ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ὕδατος*. Scio-
lus aliquis, qui absurdum crede et, eandem rem & mortem, &
voluptatem esse, *ἡ ψυχή* vocem ad præcedentia quoq; trans-
tulit, illiq; mortem opposuit. *α)* sic eundem Heracliti locum
& Clemens & Aristides adhibuit, ut Meibomio d. l. placet. *α)*
Hoc ut verius putem, movent me verba, quæ apud Porphyrium
de *ἡ ψυχή* adduntur, Clementinis planè diversa. *γ)* *Ἐνεὶ ψυχῆς*
ὡς τῆς. Sic habet Porphyr. p. 257, Heraclitus ipse dixerat, quod
perinde est: *ἀπὸ ψυχῆς ὡς τῆς*. Atque sic è Plutarcho apud A-
ristidem quoque legi rectè jubet Meibomius. Fecerunt, qui sic
eam animam hinc interpretarentur sobriam; Vid. Adr. Jun. Cent.
III. Adag. 1. Hi ergò mortem animæ *humiditatem* nihil aliud esse di-
cerent, quàm ebrietatem. Sed ne hoc quidem Cerdæ placeat.
α) Secundùm Platonis philosophiam hæc dicuntur, cujus Por-
phyrium & Aristidem studiosos fuisse, & ad eam rem aliorum
Philosophorum placita traxisse liquet.

§. 39. Pergamus in Cerdæ: *At hanc veterum*, inquit, *persuasionem*
pertinere arbitror Plutarchi locum de primo frigido a), ubi ait, *Hom. rum*
non fabulose, sed physicè opposuisse fluxum Vulcano, Neptunum Apolli-
ni: atque Æthylum dixisse: πᾶσι ὕδατος δίκην πυρός: compece a-
quam ignis pœnam. Itaque hoc naturali involuero affirmant illi ad
explicandas inimicitias aqua eum igneâ animâ. Additq; apud Persas
fuisse supplicandi genus acerrimum & securum repulse, si supplex cum i-
gne in fluxum descendens minaretur, ignem se in eum abjecturum, nisi
impetraret, quod perebat. Fiebat enim compos voti, sed puniebatur
propter comminationem, utpote injustam & natura contrariam. Quod
immergi conferri queat ad ignem Deum Persarum, non video, cur non et-
iam ad rem, in qua sum. Verum est legi hæc omnia, & plura b)
penes Plutarchum. Sed eadem non alium in finem differuntur,
quàm ad probandum, aquam esse igni, primo calido, contrariam,
adeoq; primum frigidum. Sub hoc involuero animam igneam,
& ejus mortem latere, mera Cerdæ est hariolatio, cui paria red-
dere cuius in promptu sit *c)*.

a) f. m. 950. b) ut illud Archilochi: *altera manu aquam ferebat, altera ignem*. Item proverbium de re in possibili: *ignem aqua misces*. c) Si Cerda licuit in igne animam, cur nobis non liceat in aqua ebrietatem exaudire, vel quod vis vitium animæ inimicum, & moraliter letale, per dicta § præced. lit y.

§. 40. Speciatim de *Homericâ fabulâ* monemus, nihil minus ab interpretibus ex illâ erui, quàm extinctionem animæ d) cui aliàs neutiquam patrocinari Homerum supra e) demonstratum est.

d) Inter alia Deorum paria Neptunum Apollini, Vulcanum Scamandro fluvio in favorem Græcorum contra Trojanos tendentium dissidentes fecit Homerus Iliad. v. v. 67. 73. eo exitu. ut Scamandrum Vulcanus penè exureret, contra cum Neptuno congredi Apollo detrectaret, Iliad. φ. v. 356. 467. Nimirum superiores esse, qui stabant à Græcis, decebat. Jam in eo consentiunt Plutarcho brevium Author Scholiorum in Iliada f. 335. & Heraclides Ponticus in alleg. p. m. 67. 69. lat. (græc. 354. 356) quod per Apollinem & Vulcanum ignis, per Neptunum & Scamandrum aqua designetur, pugnantia videlicet elementa. De animæ verò morte altum apud omnes est silentium. e) imprimis §. 27.

§. 41. *Persarum* verò mox ille supplicandi minax, ad religionem gentis, ignem pro Deo veneratæ, referri non tantum potest, sed omnino etiam debet f): Cur ad rem possit, quam Cerda vult, nihil causæ est, nisi probet inter alia prius, Persas animabus ortum ex igne, interitum aliis è casibus nullum, ex aquâ certum dedisse.

f) Vide Brisson. II. de Regn. Pers. p. 164:

§. 42. Si qua talis persuasio unquam hæssisset gentibus, mirum, quod ex omni antiquitate produci nemo potest, quem in aquis periturum isto nomine genus hoc mortis abominantem scriptor aliquis fecerit: quod ne quidem eo ipso epigrammate, quod aliàs ad Servii commentum alludit, ausus est *Pierius Valerianus* g).

g) Sic enim alloquitur Mich. Marullum, quem in Volaterrano

172
raro inflator solito annis Cecina fallente equum caeco va-
do suffocavit: Cur adeo fluctus contra conari? in undis Oppeti-
se borres cur Helicone sacus? Igneus ut gelido vigor extinguitur
in amne Forte times? atqui saepe fit ignis aqua. Facit autem re-
spondentem Marullum: Non hoc, inquis, habet male me. Quod
miles & acer Sim, doleo: sub aquis militem obire pudet, &c. Vid.
Paul. Jov. in Elog. doct. vir. n. 28. p. 68. Pierium ipsum lib.
II. de literat. infelic. p. m. 117.

Conclusio. §. 34. Nos, quia invento illi Virgilius pariter & Homerus, ad
quos alias provocatum erat, reclamant, quia nec ratio solida,
nec idoneus ullus testis faveat, concludamus, indignum illud
esse, quo chartas innocentes commaculent in poste-
rum eruditi.

Hb 5320

8

ULB Halle

3

003 615 189

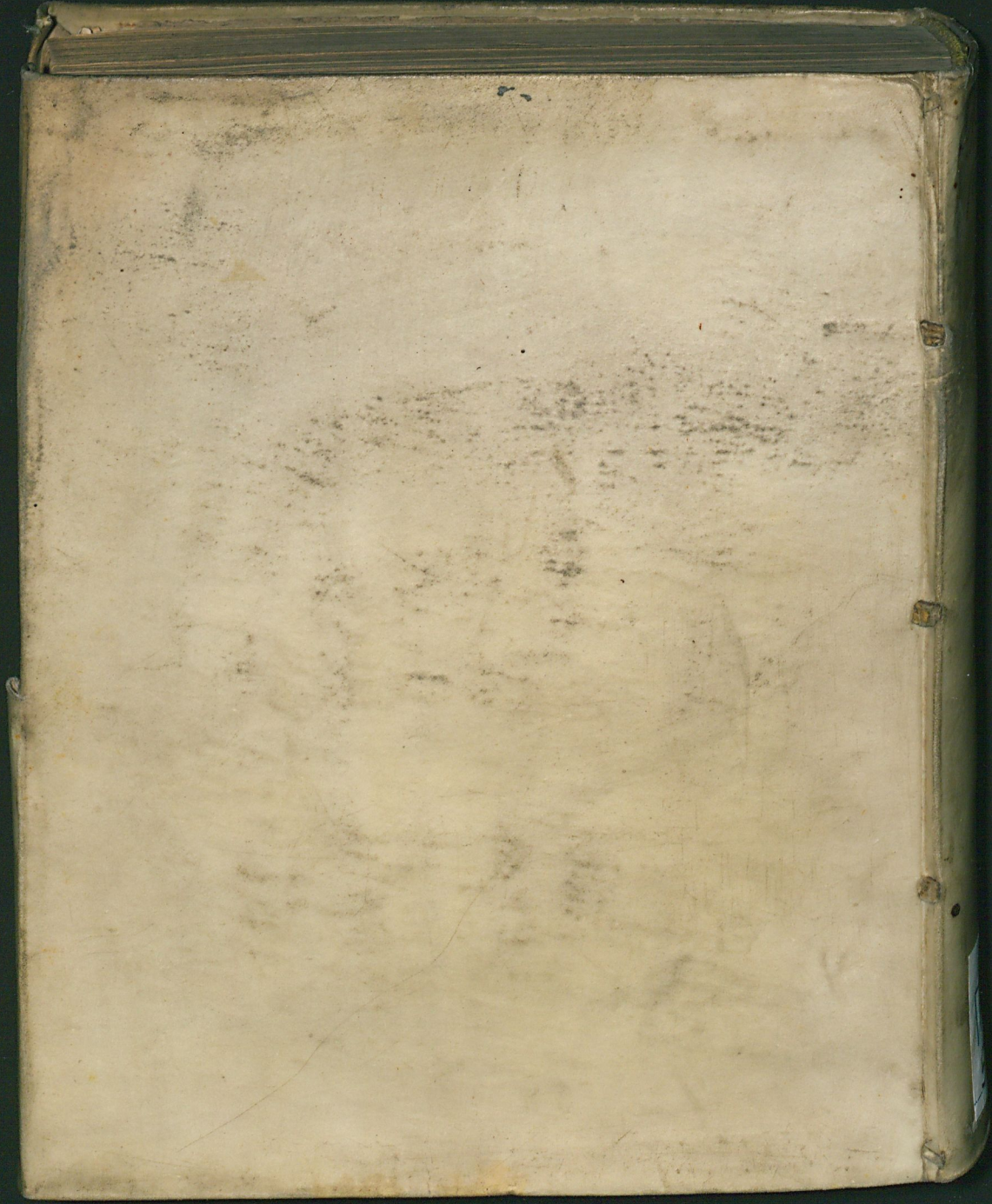
56.

Retno ✓

VD 77

[Handwritten signature]

Farbkarte #13

B.I.G.

B. V.
 PHILOSOPHICA
 gn 10
 N UNDIS,
 n & Synesium,
 Philosophica
 nilurea
 uthoritate
 SIDIO
 RISSIMI
 THOMASII,
 l. & Minoris Prin-
 legiati,
 ne PATRONI sui omni
 um devenerandi,
 disquisitioni
 pochæ Christianæ 11.
 VII.
 RFINIUS,
 ensis.
 C.
 LIPSIAE,
 2.